

"KASE КЛИРИНГ ОРТАЛЫҒЫ" АҚ

"KASE клиринг орталығы" АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен

б е к і т і л г е н

(отырыстың 2023 жылғы 25 шілдедегі
№ 10 хаттамасы)

2023 жылғы 25 шілдеден бастап
қолданысқа енгізілді

Клирингтік алымдар мен тұрақсыздық айыбы туралы ереже

ТҮЗЕТУЛЕР ПАРАҒЫ

1. № 1 өзгерістер мен толықтырулар:

- "KASE клиринг орталығы" АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген (отырыстың 2023 жылғы 12 қыркүйектегі № 12 хаттамасы);
- 2023 жылғы 13 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізілді.

Осы Клирингілік алымдар және тұрақсыздық айыбы туралы ереже (бұдан әрі – Ереже) клирингілік алымдардың, комиссиялардың құрамы мен мөлшерін (мөлшерлемесін), сондай-ақ "KASE клиринг орталығы" АҚ (бұдан әрі – Клиринг орталығы) клиенттерінің төлеуіне жататын тұрақсыздық айыбының мөлшерін, осындай алымдарды, комиссиялар мен тұрақсыздық айыбын төлеу мерзімдері мен тәртібін, сондай ақ оларды уақтылы төлемегені не толық төлемегені үшін жауапкершілікті айқындайды *(бұл абзац Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен өзгертілді)*.

1-тарау. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-бап.

Ұғымдар

1. Ережеде Қазақстан Республикасының заңнамасында, "Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа) және Клиринг орталығының ішкі құжаттарында белгіленген ұғымдар пайдаланылады.
2. Ереженің мақсаттары үшін:
 - 1) қандай да бір қаржы құралдарын сатып алу-сату мәмілелері деп репо операцияларына жатпайтын және клирингті жүзеге асыру үшін Клиринг орталығына берілген мәмілелер түсініледі;
 - 2) репо операциялары деп клирингті жүзеге асыру үшін Клиринг орталығына берілген репо операциялары (осы операциялардың құрамына кіретін мәмілелерді қоса алғанда) түсініледі;
 - 3) жалғыз сатушымен немесе қаржы құралын сатып алушымен сауда-саттықтың бастамашысы деп оның бастамасы бойынша жалғыз сатушымен немесе қаржы құралын сатып алушымен сауда-саттық өткізілетін Биржа мүшесі түсініледі, өйткені олар Биржаның ішкі құжаттарымен айқындалады;
3. Клиринг орталығының қызметтерін алу процесінде Клиринг орталығының клиенттері төлеуге жататын алымдар мен комиссиялар Клиринг орталығының тарифтері болып табылады *(бұл тармақ Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен өзгертілді)*.
4. Клиринг орталығы тарифтерінің мөлшері осы Ережемен және Клиринг орталығының өзге де ішкі құжаттарымен белгіленеді.

Алымдарды, айыппұлдарды, комиссияларды және тұрақсыздық айыбын Клиринг орталығы осы Ережеде белгіленген тәртіппен және мерзімдерде қазақстандық теңгемен есептейді және Клиринг орталығының клиенттері қазақстандық теңгемен төлеуі тиіс.

Егер қандай да бір алым есептелетін мәміленің немесе операцияның көлемі шетел валютасында көрсетілсе, онда алымды есептеу мақсаты үшін мұндай көлем көрсетілген мәмілені жасасу (көрсетілген операцияны жүргізу)күніне Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген осы валютаның қазақстандық теңгеге бағамы бойынша қазақстандық теңгеге қайта есептеледі *(бұл тармақ Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен өзгертілді)*.
5. Алымдарды, комиссияларды, айыппұлдарды және тұрақсыздық айыбын Клиринг орталығының клиенті дербес төлейді. Үшінші тұлға клиент Клиринг орталығына осындай төлемнің мүмкін мүмкін еместігінің себептерін көрсете отырып жазбаша өтініш жасаған жағдайда ғана рұқсат етіледі. *(бұл тармақ Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен толықтырылды)*.

2-тарау. АЛЫМДАР МЕН КОМИССИЯЛАР

(Бұл Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен өзгертілді)

2-бап. Клирингілік алымдар туралы жалпы ережелер

1. Клирингілік алымдар клирингілік қызмет көрсету процесінде клирингілік қатысушылар төлейтін қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клирингі жүзеге асырғаны үшін алымдар болып табылады *(бұл абзац Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен толықтырылды)*.

Клирингілік алымдар:

- 1) валюталық своп операцияларына жататын мәмілелерді қоса алғанда, шетел валюталарымен мәмілелер бойынша клиринг үшін алым (осы баптың 4-тармағында белгіленген ерекшелікті ескере отырып);
 - 2) деривативтермен мәмілелер бойынша клиринг үшін алым;
 - 3) осы тармақтың 1 және 2-тармақшаларында көрсетілгендерден басқа өзге қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клиринг үшін алым (осы баптың 4 және 5-тармақтарында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып).
2. Осы баптың 1-тармағында көрсетілген клирингілік алымдар, осы тармақтың екінші абзацында белгіленгендерді қоспағанда, Клиринг орталығының клирингілік қатысушыларға өткеннен кейінгі күнтізбелік айдың басында қойылатын шоттары негізінде өткен күнтізбелік ай үшін ай сайын төленеді.
Деривативтермен мәмілелер бойынша клирингілік алымды Клиринг орталығының корреспонденттік шотындағы клирингілік қатысушыны қамтамасыз ету сомасынан клирингілік алым сомасын Клиринг орталығы ұстап қалу жолымен мерзімді келісімшартпен операцияны жүзеге асырған күні клирингілік қатысушы төлейді.
 3. Егер кез-келген клирингілік қатысушы мәміле бойынша сатушы да, сатып алушы да болса, ол сатушы ретінде де, сатып алушы ретінде де осы мәміле бойынша клирингілік алымды екі рет төлейді.
 4. Репо және валюталық своп операцияларына қатысты клирингілік алымдар тек осы операцияларды ашу мәмілелері бойынша есептеледі. Жабу мәмілелері бойынша клирингілік алымдар есептелмейді.
 5. Орындалмаған немесе тиісінше орындалмаған міндеттемелерді реттеу мақсатында Клиринг орталығы жасаған мәмілелер бойынша клирингілік алымдар Клиринг орталығы Басқармасының шешімі бойынша клирингілік қатысушының өз міндеттемелерін тиісінше орындамауы мына төмендегілерге:
 - 1) Клиринг орталығы пайдаланатын қандай да бір ақпараттық жүйенің немесе оның жеке компонентінің жұмысында туындаған техникалық іркіліске;
 - 2) Клиринг орталығының ішкі құжаттарында және/немесе клирингілік қызмет көрсету туралы шартта көзделген өз функцияларын тиісінше орындамауына;
 - 3) Клиринг орталығының немесе оның жекелеген компонентінің аса маңызды өнім берушісінің қандай да бір ақпараттық жүйесінің жұмысында туындаған техникалық іркіліске;

- 4) еңсерілмейтін күш жағдайларының туындауы (форс-мажор жағдайлары, яғни табиғи апаттар, дүлей зілзалалар, соғыстар, соғыс қимылдары, террористік актілер, халық толқулары, заңнаманың өзгеруі, реттеуші органдардың (уәкілетті) әрекеттері мен шешімдері, жергілікті атқарушы органдардың, мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдардың шешімдері, оның ішінде карантин жариялау және клирингілік қатысушы алдын ала болжай алмайтын және тікелей болжай алмайтын басқа да осындай мән-жайлар клирингілік қатысушының өз міндеттерін тиісінше орындауына әсер етті) немесе қаржы нарығы ұйымдарының қызметін тоқтата тұруға байланысты өзге де оқиғалар, оның ішінде Клиринг орталығы және/немесе клирингілік қатысушы орналасқан елді мекендерде төтенше жағдайдың енгізілуіне немесе төтенше жағдайдың басталуына байланысты;
 - 5) сауда-клирингілік жүйеде мәміле немесе своп/репо операциясының мәні болып табылатын қандай да бір қаржы құралының дұрыс белгіленбеген параметрлеріне;
 - 6) клирингілік қатысушының ақылға қонымды бақылауынан тыс өзге де жағдайларға және/немесе оқиғаларға байланысты болғандығы туралы растау болған кезде жойылуы мүмкін.
6. Клирингілік алымдар құрудың негізгі мақсаттары елдің тұрақты әлеуметтік экономикалық дамуын қамтамасыз ету және болашақ ұрпақ үшін қаржы қаражатын жинақтау болып табылатын қор ретінде Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару шеңберінде Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жасаған шетел валютасын сатып алу-сату мәмілелері бойынша есептелмейді.
 7. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Қазақстан Республикасында мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеуді және жүргізуді қамтамасыз ететін мемлекеттік орган ретінде ол репо сатушысы ретінде қатысатын репо операциялары бойынша клирингілік алымдарды төлеуден, сондай-ақ мерзімді келісімшарттармен операциялар бойынша клирингілік алымдарды төлеуден босатылады.
 8. Қаржы құралын жалғыз сатушымен немесе сатып алушымен сауда-саттыққа қатысты мәмілелерге қатысты клирингілік алымдар орталық контрагент ретінде Клиринг орталығының қатысуымен бағалы қағаздарды сатып алу-сату мәмілелері бойынша ғана есептеледі және төленеді:
 - 1) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі немесе Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі бастамашы болған сауда-саттыққа қатысты Биржаның ішкі құжаттарымен айқындалған сияқты сауда-саттыққа қатысушылар болып табылатын клирингілік қатысушылар;
 - 2) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілгендерден басқа, қаржы құралын жалғыз сатушымен немесе сатып алушымен (осы баптың 10-тармағында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып) өзге де сауда-саттыққа бастамашы болып табылатын клиринг қатысушысы *(бұл тармақ Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен өзгертілді)*.
 9. Клирингілік алым төлеуден босатылады:
 - 1) Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі өзі шығарған бағалы қағаздарды орналастыру кезінде;
 - 2) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі өзі немесе Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі шығарған бағалы қағаздарды орналастыру (сату) кезінде.
 10. Егер клирингілік қатысушы болып табылмайтын бағалы қағаздар эмитенті Клиринг орталығының қатысуымен жалғыз сатушымен немесе сатып

алушымен сауда-саттықтың бастамашысы болып табылса, онда ол мен клирингілік алымды төлеу жөніндегі клиринг орталығы арасындағы қатынастар осындай сауда-саттықтың бастамашысы мен Клиринг орталығының арасында жасалатын шартпен реттеледі.

3-бап. Клирингілік алымдардың мөлшері

1. Валюта нарығының клирингілік қатысушысы осы ұйым үшін биржа белгілеген валюта нарығында ай сайынғы мүшелік жарнаны төлеу схемасына байланысты Клиринг орталығы Басқармасының шешімімен белгіленген клирингілік алымдарды төлеу схемасына сәйкес Ережеге 1-қосымшада белгіленген мөлшерлемелер бойынша клирингілік алымдарды төлейді.
2. Қор нарығының клирингілік қатысушылары осы ұйым үшін Биржа белгілеген қор нарығында ай сайынғы мүшелік жарнаны төлеу схемасына байланысты Ережеге 2-қосымшада белгіленген клирингілік алымдар мөлшерлемелері бойынша клирингілік алымдарды төлейді.
3. Репо операциялары бойынша клирингілік алымдар мына формула бойынша есептеледі:

$$K = Q \times n \times P, \text{ мұндағы:}$$

K – репо операциясы бойынша клирингілік алым;

Q – осы репо операциясына жататын ашу мәмілесінің сомасы;

n – осы репо операциясының мерзімі (күндермен) (осы баптың 4-тармағында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып);

P – Ережеге 3-қосымшаның 2-кестесінде айқындалған репо операциясы бойынша клирингілік алым мөлшерлемесі.

4. Репо операциясы бойынша клирингілік алымды есептеу мақсатында Intraday мерзімімен осы операцияның мерзімі бірлікке тең болып қабылданады.

Репо операциясының мерзімі өзгерген кезде осы операция бойынша клирингілік алым репо қайта есептелмейді.

5. Деривативтер нарығының клирингілік қатысушылары туынды құралдармен жасалатын мәмілелер бойынша клирингілік алымдарды мына формула бойынша төлейді:

$$K = Fee_{fut} \times N, \text{ мұндағы:}$$

K – мерзімді келісімшарттармен жасалған мәміле бойынша клирингілік алым;

Fee_{fut} – осы баптың 6-тармағына сәйкес айқындалған бір мерзімді келісімшарт үшін клирингілік алым;

N – мәміледегі мерзімді келісімшарттардың саны.

6. Осындай келісімшартпен сауда-саттық ашылғанға дейін бір жұмыс күні бұрын айқындалған бір мерзімді келісімшарттың есептік құнына байланысты бір мерзімді келісімшарт үшін клирингілік алым:

- 1) 0,5 теңге – мерзімді келісімшарттың есептік құны 50 000 теңгеге дейін қоса алғанда;

- 2) 1,0 теңге – мерзімді келісімшарттың есептік құны 50 001-ден 150 000 теңгеге дейін қоса алғанда;

- 3) 1,5 теңге – мерзімді келісімшарттың есептік құны 150 001 теңгеден 400 000 теңгеге дейін қоса алғанда;

- 4) 2,0 теңге – мерзімді келісімшарттың есептік құны 400 000 теңгеден жоғары.
7. Егер бір сауда сессиясы ішінде Клиринг орталығының клирингілік қатысушысы мерзімді келісімшарттармен мәмілелер жасасқан жағдайда, нәтижесінде сол атаудағы мерзімді келісімшарттар бойынша позиция ашылды, содан кейін толық жабылды, осы клирингілік қатысушыға қатысты бөліктегі осы мәмілелер бойынша клирингілік алым клирингілік алым мөлшерінің 50%-ын құрайды, осы баптың 5-тармағына сәйкес есептелген.
8. Қандай да бір клирингілік қатысушы үшін клирингілік алымдарды төлеу схемасын айқындау үшін Клиринг орталығы Биржадан осы клирингілік қатысушыға берілген биржалық алымдарды төлеу схемасы туралы ақпаратты сұратады.

3-1-бап. Кепілмен қамтамасыз етуді есепке алу үшін комиссия (бұл бап Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен толықтырылды)

1. Кепілмен қамтамасыз етуді есепке алу комиссиясы төлем карточкаларының банкаралық жүйесі есеп айырысуларының аяқталуын қамтамасыз ету жүйесінде кепілмен қамтамасыз етуді қабылдау, есепке алу және бақылау қызметтерін көрсеткені үшін комиссия болып табылады.
2. Кепілмен қамтамасыз етуді есепке алу үшін комиссияның мөлшері осы Ережеге 2-қосымшаның 3-кестесінде белгіленеді.
3. Кепілмен қамтамасыз етуді есепке алу үшін Комиссия төлем карточкаларының банкаралық жүйесінде есеп айырысулардың аяқталуын қамтамасыз ету жүйесінің қатысушысы болып табылатын Клиринг орталығының әрбір клиентінен алынады.
Комиссия әрбір қамтамасыз ету шотына қатысты жеке есептеледі. Бұл ретте Клиринг орталығының әрбір клиентінде осындай бір немесе бірнеше шот болуы мүмкін.
4. Осы баптың 1-тармағында көрсетілген кепілмен қамтамасыз етуді есепке алу комиссиясы өткен айдан кейінгі бірінші күнтізбелік айдың басында Клиринг орталығы ұсынатын шоттар негізінде өткен күнтізбелік ай үшін ай сайын төленеді.

4-тарау. ШОТТЫ ҰСЫНУ ЖӘНЕ ТӨЛЕУ. КЛИРИНГІЛІК АЛЫМДАРДЫ ТӨЛЕМЕГЕНІ (ТОЛЫҚ НЕМЕСЕ УАҚТЫЛЫ ТӨЛЕМЕГЕНІ) ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК

4-бап. Клиринг орталығының шотын ұсыну (бұл бап Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен өзгертілді)

1. Клиринг орталығы өз клиенттеріне Клиринг орталығының электрондық файлдарын eTransfer.kz. электрондық құжаттарымен алмасу жүйесі арқылы жіберу арқылы мерзімді клирингілік алымдар мен комиссияларды төлеу шоттарын ұсынады.
2. Клиринг орталығы жіберген шот-фактуралардың файлдары pdf (Portable Document Format) форматында жасалады.
Клиринг орталығы өз клиенттеріне ұсынатын шоттар ұсынылатын деректердің құпиялылығы мен түзетілмейтіндігін қамтамасыз ететін криптографиялық қорғау құралдарын пайдалана отырып жасалады.
3. Мерзімді клирингілік алымдар мен комиссияларды төлеуге шот ұсынылған күн eTransfer.kz. электрондық құжаттарымен алмасу жүйесі арқылы осы шоттың электрондық файлын жіберген күн болып есептеледі.

4. eTransfer.kz жүйесіндегі тиісті жазба мерзімді клирингілік алымдар мен комиссияларды төлеуге шот ұсынудың жеткілікті дәлелі болып табылады.
5. eTransfer.kz. электрондық құжаттарымен алмасу жүйесінде техникалық іркіліс анықталған жағдайда мерзімді клирингілік алымдар мен комиссияларды төлеуге шот ұсыну осындай шоттардың түпнұсқаларын пошта байланысы операторы (операторлары) арқылы қағаз жеткізгіштерде жіберу жолымен жүзеге асырылады.

5-бап. Клиринг орталығының шотын төлеу *(бұл бап Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен өзгертілді)*

1. Мерзімді клирингілік алымдар мен комиссияларды төлеуге арналған Клиринг орталығының шотын клиринг орталығының клиенті оны ұсынған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде төлеуге тиіс.
2. Осы тармақтың екінші абзацында белгіленген ақшаны қоспағанда, мерзімді клирингілік алымдар мен комиссияларды төлеу ретінде Клиринг орталығы алған ақша, оның ішінде осы қатысушыға клирингілік қызмет көрсету тоқтатыла тұрған немесе оның клирингілік қатысушы мәртебесінің қолданылуы тоқтатыла тұрған жағдайларда да қайтаруға жатпайды.
Мерзімді клирингілік алым төлеушінің немесе комиссияның өтініші бойынша Клиринг орталығы, егер мұндай аударым техникалық қатенің салдары болып табылса, оған осы алымды төлеу ретінде аударған ақшасын қайтаруға құқылы.
3. Мерзімді клирингілік алымдарды төлеу бойынша берешек Клиринг орталығының ішкі құжаттарына сәйкес өзара есеп айырысу арқылы өтелуі мүмкін.

5-тарау. ТҰРАҚСЫЗДЫҚ АЙЫБЫ

6-бап. Мерзімді клирингілік алымдарды төлемегені (толық немесе уақтылы төлемегені) үшін жауапкершілік *(бұл бап Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен өзгертілді)*

1. Клиринг орталығы клирингілік алымдар мен комиссиялардың клиентімен төлемегені (толық немесе уақтылы төлемегені) үшін Клиринг орталығы осы клиентке Клиринг орталығына тиесілі төлем сомасының 0,2% мөлшерінде тұрақсыздық айыбын осы алымды немесе комиссияны кешіктірудің әрбір күнтізбелік күні үшін өндіріп алады.
Осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген тұрақсыздық айыбын төлеу Клиринг орталығының клиентін клирингілік алымдар мен комиссияларды төлеу міндетінен босатпайды.
2. Клирингілік қатысушы клирингілік алымдарды осы Ережеде белгіленген мерзім өткеннен кейін он жұмыс күні ішінде төлемеген (толық төлемеген) жағдайда, Клиринг орталығының басқармасы осы клирингілік қатысушы мәртебесінің қолданылуын тоқтата тұруға құқылы.

7-бап. Тұрақсыздық айыбы

1. Тұрақсыздық айыбы жосықсыз немесе дәрменсіз клирингілік қатысушыға жосықсыз немесе дәрменсіз клирингілік қатысушының Клиринг орталығының Директорлар кеңесі бекіткен Қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клирингілік қызметті жүзеге асыру қағидаларына сәйкес өз міндеттемелерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін есептеледі.

2. Қор және валюта нарықтарында жасалған ОК-мен мәмілелер бойынша жосықсыз немесе дәрменсіз клиринг қатысушысы Клиринг орталығына Клиринг орталығының позицияны ауыстыру рәсімін қолданғаны және (немесе) мәжбүрлеп тарату рәсімін қолданғаны және (немесе) тарату неттингі рәсімін қолданғаны үшін айыппұл төлеуге міндетті:

- 1) үш күнтізбелік ай ішінде рәсімді алғаш қолданған кезде осындай қолдану күніне қолданыста болған айлық есептік көрсеткіштің 15 еселенген мөлшерінде;
- 2) алдыңғы қолдану күнінен бастап (әрбір осындай қолдану үшін) есептелетін күнтізбелік үш ай ішінде рәсімді қайта қолдану кезінде осындай қолдану күніне қолданыста болған айлық есептік көрсеткіштің 50 еселенген мөлшерінде.

Егер бір клирингілік күн ішінде Клиринг орталығы жосықсыз немесе дәрменсіз клиринг қатысушысының бірнеше сауда-клирингілік шоттары бойынша осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген рәсімдерді қолданған жағдайда, мұндай қатысушы Клиринг орталығына әрбір сауда-клирингілік шот бойынша Клиринг орталығының реттеу рәсімдерін қолданғаны үшін айыппұл төлеуге міндетті.

Егер клирингілік күн ішінде Клиринг орталығы осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген рәсімдерді жосықсыз немесе дәрменсіз клиринг қатысушысының бір сауда-клирингілік шотына бірнеше рет қолданған жағдайда, онда мұндай қатысушы Клиринг орталығына Клиринг орталығының реттеу рәсімдерін қолданғаны үшін бір рет айыппұл төлеуге міндетті.

Егер осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген рәсімдер арасында күнтізбелік үш айдан астам уақыт өтсе, онда бірінші кейінгі бұзушылық үшін осы тармақтың 1-тармақшасында көрсетілген мөлшерде айыппұл есептеледі.

3. Клиринг қатысушысы Клиринг орталығына, егер mark-to-market клирингілік сессиясының қорытындылары бойынша клиринг қатысушысында туындаған margin-call Орталық контрагентпен мәмілелер бойынша клирингілік сессияларды өткізу регламентіне сәйкес cut-off time уақытына дейін клиринг қатысушысы жоймаған жағдайда айыппұл төлеуге міндетті:

- 1) осындай бұзушылық жасалған күні күнтізбелік үш ай ішінде қолданыста болған айлық есептік көрсеткіштің 15 еселенген мөлшерінде;
- 2) осындай бұзушылық жасалған күні бұрын қолданылған күннен бастап (әрбір осындай бұзушылық үшін) есептелетін күнтізбелік үш ай ішінде қолданыста болған айлық есептік көрсеткіштің 50 еселенген мөлшерінде.

4. Осы баптың 2 және 3-тармақтарында көрсетілген айыппұлды клиринг қатысушысы Клиринг орталығы тиісті шотты ұсынған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде төлеуге тиіс.

Осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген тұрақсыздық айыбын төлеу күні Клиринг орталығының есеп шотына тұрақсыздық айыбының сомасын есептеу күні болып есептеледі (*бұл абзац Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен өзгертілді*).

5. Клиринг қатысушысының өз міндеттемелерін орындамауы немесе тиісінше орындамауы себеп болған жағдайларда Клиринг орталығы Басқармасының шешімі бойынша клиринг қатысушысыларға айыппұлдар мен тұрақсыздық айыбын есептеу жойылуы мүмкін:

- 1) Клиринг орталығының немесе оның жеке компонентінің қандай да бір ақпараттық жүйесінің жұмысында туындаған техникалық іркіліс;

- 2) Клиринг орталығының ішкі құжаттарында және/немесе клирингілік қызмет көрсету туралы шартта көзделген өз функцияларын тиісінше орындамауы;
- 3) Клиринг орталығының немесе оның жекелеген компонентінің аса маңызды өнім берушісінің қандай да бір ақпараттық жүйесінің жұмысында туындаған техникалық іркіліспен;
- 4) еңсерілмейтін күш жағдайларының туындауы (форс-мажор жағдайлары, яғни табиғи апаттар, дүлей зілзалалар, соғыстар, соғыс қимылдары, террористік актілер, халық толқулары, заңнаманың өзгеруі, реттеуші органдардың (уәкілетті) әрекеттері мен шешімдері, жергілікті атқарушы органдардың, мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдардың шешімдері, оның ішінде карантин жариялау және клирингке қатысушы алдын ала болжай алмайтын және тікелей болжай алмайтын басқа да осындай мән-жайлар клиринг қатысушысының өз міндеттерін тиісінше орындауына әсер етті) немесе қаржы нарығы ұйымдарының қызметін тоқтата тұруға байланысты өзге де оқиғалар, оның ішінде Клиринг орталығы және/немесе клиринг қатысушысы орналасқан елді мекендерде төтенше жағдайдың енгізілуіне немесе төтенше жағдайдың басталуына байланысты;
- 5) мәміле немесе своп/репо операциясының мәні болып табылатын қандай да бір қаржы құралының дұрыс белгіленбеген параметрлері;
- 6) клиринг қатысушысының ақылға қонымды бақылауынан тыс өзге де жағдайларда және / немесе оқиғаларда.

8-бап. Клиринг қатысушысының төлем тәртібін бұзуы

1. Клиринг қатысушысы валюта нарығында төлем тәртібін бұзу деп танылады:
 - 1) Клиринг орталығының корреспонденттік шотына есеп айырысуды жүзеге асырған күні осы клиринг қатысушысының нетто-міндеттемесінің сомасын толық көлемде есептемеу немесе есепке жатқызу;
 - 2) клиринг қатысушысының Клиринг орталығының есеп айырысу-клирингілік сессияларды өткізу уақытын регламенттейтін ішкі құжатында белгіленген валюта нарығындағы сауда-саттық бойынша нетто-міндеттемелерді орындау үшін есеп айырысу мерзімдерін бұзуы;
 - 3) осы клиринг қатысушысының міндеттемесін төлеу үшін Клиринг орталығының пайдасына төлемді жүзеге асыру кезінде Клиринг орталығының корреспонденттік шотының деректемелерін бұзу.
2. Клиринг қатысушысының төлем тәртібін бұзуы Клиринг орталығының осы клиринг қатысушысының нетто-талаптарын орындамауы үшін сөзсіз және жеткілікті негіз болып табылады.
3. Осы баптың 1-тармағында көрсетілген жағдайлардың кез келгені анықталған кезде Клиринг орталығының Қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клирингілік қызметті жүзеге асыру қағидаларында көзделген шараларды қабылдауға құқығы бар.
4. Төлем тәртібін бұзуға жол берген клиринг қатысушысының міндеттемелерін реттеу тәртібі Қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клирингілік қызметті жүзеге асыру қағидаларында белгіленген.
5. Төлем тәртібін бұзғаны үшін клиринг қатысушысы Клиринг орталығының пайдасына айыппұл төлеуге міндетті:
 - 1) күнтізбелік үш ай ішінде төлем тәртібін бірінші рет бұзған кезде осындай бұзушылық күні қолданылған айлық есептік көрсеткіштің 15 еселенген мөлшерінде;

2) алдыңғы бұзушылық күнінен бастап есептелетін күнтізбелік үш ай ішінде (әрбір осындай бұзушылық үшін) төлем тәртібін қайталап бұзған кезде осындай бұзушылық күніне қолданыста болған айлық есептік көрсеткіштің 50 еселенген мөлшерінде көрсетіледі.

Егер төлем тәртібін бұзу арасында күнтізбелік үш айдан астам уақыт өтсе, онда бірінші рет бұзғаны үшін осы тармақтың 1-тармақшасында көрсетілген мөлшерде айыппұл есептеледі.

6. Осы баптың 5-тармағында көрсетілген айыппұлды клиринг қатысушысы Клиринг орталығы тиісті шотты ұсынған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде төлеуге тиіс.
7. Егер төлем тәртібін бұзу мән-жайларын қарау барысында клиринг қатысушысы Клиринг орталығының пайдасына ақша аударуға қызмет көрсететін банкке Клиринг орталығының есеп айырысу уақытын регламенттейтін ішкі құжатында белгіленген мерзімнен кешіктірмей нұсқау бергені анықталса, клирингілік сессиялар мен клиринг қатысушысының қызмет көрсететін Банкі көрсетілген нұсқаулықтарды көрсетілген мерзімнен кешіктірмей орындаса, Клиринг орталығы Басқармасының шешімі бойынша клиринг қатысушысы осы баптың 5-тармағында көрсетілген айыппұлды төлеуден босатылуы мүмкін. Бұл ретте төлем тәртібін бұзу оған қызмет көрсететін банктің Клиринг орталығының корреспонденттік шотына ақшаны кеш аударуына байланысты болды.

6-тарау. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

9-бап. Қорытынды ережелер

1. Ереже Клиринг орталығының интернет-ресурсында жариялануға тиіс.
2. Ереже қажеттілігіне қарай, бірақ үш жылда кемінде бір рет өзектендіруге жатады.

Басқарма Төрағасы

И.М. Сабитов

Клирингілік алымдар
мен тұрақсыздық
айыбы туралы
ережеге

1-қосымша

**Валюта нарығындағы клирингілік алымдардың
МӨЛШЕРЛЕМЕЛЕРІ (МӨЛШЕРЛЕРІ)**

Клирингілік алымдарды төлеу сұлбасының атауы	Клирингілік алымдар мөлшерлемесі
1	3
1-сұлба	0,0005 %
2-сұлба	0,0003 %
3-сұлба	0,0002 %
4-сұлба	0,0005 %
5-сұлба	0,0002 %

Кестеге ескертпелер:

- "-" белгісі бұл мөлшерлеме берілген сұлба үшін қолданылмайтындығын білдіреді;
- клирингілік алым мөлшерлемесі клирингілік алым төленетін кезең үшін Клиринг орталығына қатысушы жасаған әрбір мәміле сомасының пайызымен белгіленген;
- клирингілік алым мөлшерлемелері валюталық своп операцияларын жабу мәмілелеріне қолданылмайды.

**Қор нарығындағы клирингілік алымдардың
МӨЛШЕРЛЕМЕЛЕРІ (МӨЛШЕРЛЕРІ)**

1-кесте

P/c №	Бағалы қағаздардың атауы	Сұлбалар	Клирингілік алымдар
1	2	3	5
1	Листингілік бағалы қағаздар бойынша ашық сауда-саттықтың кез келген әдісімен жасалған сатып алу-сату мәмілелері бойынша клирингілік алымдар		
1.1.	Бағалы қағаздардың барлық түрлері	1-сұлба	0,005 %, бірақ 0,1 АЕК-тен кем емес
1.2.	"Таза" бағамен саудаланатын облигацияларды қоспағанда, акциялар және өзге де бағалы қағаздар	2-сұлба	0,003 %
1.3.	1) Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі мен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі шығарған мемлекеттік бағалы қағаздар; 2) Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі Қазақстан Республикасынан басқа мемлекеттің заңнамасына сәйкес шығарған, АҚШ долларымен номиналданған бағалы қағаздар		0,00002 % × өтеуге дейінгі мерзім күндермен, бірақ 0,002%-дан аспайды
1.4.	1.3-тармақта көрсетілген облигацияларды қоспағанда, "таза" бағамен саудаланатын облигациялар		0,00003 % × өтеуге дейінгі мерзім күндермен, бірақ 0,003%-дан аспайды
2	Листингілік бағалы қағаздар бойынша тікелей сатып алу-сату мәмілелері бойынша клирингілік алымдар және "Листингілік емес бағалы қағаздар" секторында айналысқа жіберілген бағалы қағаздар бойынша сатып алу-сату мәмілелері		
2.1.	Бағалы қағаздардың барлық түрлері	1-сұлба	0,01 %, бірақ 0,25 АЕК-тен кем емес
2.2.	"Таза" бағамен саудаланатын облигацияларды қоспағанда, акциялар және өзге де бағалы қағаздар	2-сұлба	0,01 %
2.3.	"Таза" бағамен сатылатын облигациялар		0,0001 % × өтеуге дейінгі мерзім күндермен, бірақ 0,01%-дан аспайды
3	Қаржы құралын жалғыз сатушымен немесе сатып алушымен сауда-саттықта жасалған мәмілелер бойынша клирингілік алымдар		
3.1	Бағалы қағаздардың барлық түрлері	1-сұлба/ 2-сұлба	мәміле сомасының 0,005%, бірақ АЕК мөлшерінің 5.000 еселенген мөлшерінен аспайды

Кестеге ескертпелер:

– сатып алу-сату мәмілелері бойынша клирингілік алымдардың мөлшерлемелері осындай

мәмілелер сомасының пайызында көрсетілген;

- 1.3, 1.4 және 2.3-тармақтарда көрсетілген бағалы қағаздарды сатып алу-сату мәмілелері бойынша клирингілік алымдарды есептеу мақсатында осы бағалы қағаздарды өтеуге дейінгі мерзім күнтізбелік күндермен есептелетін уақыт кезеңі ретінде айқындалады.

2-кесте

Репо операциялары бойынша клирингілік алымдар				
№	Атауы	Сұлбалар	Гросс-есептеулер (Клиринг орталығынсыз)	Неттинг (Клиринг орталығымен)
			Клирингілік алымдар	Клирингілік алымдар
1	2	3	5	8
1	Репо операциялары бойынша клирингілік алым	1-сұлба	0,000025 %, бірақ 0,175 АЕК-тен кем емес	0,00015 %, бірақ 0,01 АЕК-тен кем емес
		2-сұлба	0,000015 %, бірақ 0,175 АЕК-тен кем емес	0,000115 %
2	Реттеу режимдерінде жасалған қор нарығының своп операциялары бойынша клирингілік алым	1-сұлба/2-сұлба	–	0,0001 %*

Кестеге ескертпелер:

- репо операциялары бойынша клирингілік алымдарды есептеу мақсатында мөлшерлеме осы операцияға жататын ашу мәмілесінің сомасына және күнтізбелік күндерде есептелетін репо операциясының мерзіміне көбейтіледі;
- "*" белгісі своп операциясына қатысты ашылу мәмілесінің сомасынан есептелетін мөлшерлеменің мөлшерін білдіреді.

Клирингілік алымдар мен тұрақсыздық айыбы туралы ереже

3-кесте (бұл кесте Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 12 қыркүйектегі шешімімен толықтырылды)

Р/с №	Атауы	Мөлшерлеме	Ескертпе
1	2	3	4
1.	Кепілмен қамтамасыз етуді есепке алу үшін төленетін комиссия	25 АЕК	Клиринг орталығы клиентінің әрбір қамтамасыз ету шоты үшін